

בשעת נתינת הקי מ"מ כיון שלא ראו הנתי לא יועיל וזה ברור:

ומעתה תמיהה לי טובא במה שראיתי להרב בנימין זאב בהל' קידושין ד"פ ע"ב שכתב וז"ל דאפי' אם היו ב' עדים מעידים שראוהו שנכנס לקדשה אבל לא ראו שקבלה הקידושין בידה והאשה מכחישתו לא בעיא גט מיניה וכו' ע"כ. ודבריו תמוהים דמאי איריאי שהאשה מכחישתו אפי' אם האשה מודה גמי כיון שלא ראו שקבלה הקי אין חוששין לאותם קי' כלל וכמ"ש הרשב"א בתשו' סי' תש"ף הנז' וצ"ע:

עוד תמיהה לי טובא מדברי הרשב"א הללו דסי' אלף קע"ט על הרב ח"מ שכתב וז"ל וגם העדים ראו אותה לפני הקידושין. ודבריו תמוהים דמנ"ל להוליד זה בדברי הרשב"א, שמתוך תשו' הרשב"א מבואר להדיא שלא ראו אותה מקודם, והגם שכתב שאפשר שראה אותה היי' על עד הא' אבל העד הב' לא ראה אותה מקודם כמבואר בדבריו להדיא וא"כ עד א' בקידושין לאו כלום הוא וכאלו לא ראו אותה ועכ"ז מוכח מדבריו דאם היא מודה מהני. גם מה שכתב ובשעת הקידושין שמעו קול, שם מבואר להיפך דלא שמע קול אלא עד א' ועד א' בקידושין לא יועיל, ומוכח משם להדיא דאם הודית שקבלה לשם קי' הגם דלא שמעו קול כיון שראו נתינת הקי' לידה והיא מודה מהני וצ"ע:

ופשוט שמזה ברח הב"ש מדבריו ופליג עליה שכתב והעדים אע"ג שלא ראו אותה מ"מ ראו שנתן הקי' ליד שהיא פשוטה דרך החור ע"ע. הרי שהשמיט הידיעה דקודם הקי' שכתב הח"מ, וגם השמיט שמיעת הקול דשעת הקי' שכתב הרב ז"ל והדין עמו שכן גר' מדברי הרשב"א להדיא:

והעיקר הוא דאם יודעת שיש עדים והעדים ראו הנתינה הגם שלא ידעו מי היא המתק' כיון שהקי' יוצאין מתחת ידה והיא מודה שלשם קי' קבלתו הרי אלו קי' גמורים. וא"כ לפ"ז ברישא דאמרי' דבעי' שיראו הנתי' ממש הכוונה דאם ראו הנתי' א"ץ לראות למתק' קודם הקי' דכיון שראו הנתי' והיא מודה די, אבל אם לא ראו הנתי' הגם שראו קודם הקי' למקדש ולמתק' לא יועיל דהעיקר היא הנתינה:

גמצינו למדין בג"ד דבין להרב ח"מ בין להרב ב"ש אין הקי' קי' כיון שלא ראו הנתי' דבקידושין כסף צריך לראות עיקר המעשה ממש והגם שידעו אלו מאלו ואלו מאלו קודם הקי' וגם שמעו קול הקי' וגם הקי' יוצאין מתחת ידה וגם היא מודה עכ"ז לא יועיל דראיית מתן הקי' בעי' והא ליכא: ואין להק' ממ"ש הח"מ גופיה בס"י מ"ה סק"ט שכתב וז"ל הטעם דבשעת חלות הקידושין לא בעי עדים דהא אמרי' בגמ' עדי יחוד הן הן עדי ביאה אע"ג דהביאה היא הקי' והעדים אינן רואים הביאה הואיל ורואין היחוד שמתוך היחוד יבואו לידי ביאה חשוב עדות ה"ה שליחות סבלונות וכו' ע"ש אלמא דלא בעי' עדים בשעת חלות הקי', דזה אינו דהתם קאי הרב לתת טעם לדעת המחמירין והוא

הרב תה"ד ומיהו לדעת הרשב"א שסובר דבעי' עדים בשעת חלות הקי' הא ודאי דלית ליה הן הן עדי יחוד הן הן עדי ביאה זולת אם ראו הנתינה ממש או הגם שלא ראו גוף האשה הקי' קי' דחשיב כעדי יחוד דביאה דקי"ל בעלמא דמהני ה"נ חשיב כאלו ראו גופה כיון שהיא מודה וראו נתי' המעות לידה, ואדרבא משם ראייה לדברינו דדוקא ליש מחמירין הוא דאיית להו סברא זו דהן הן עדי יחוד ומיהו לדעת הרשב"א דמיקל לית ליה להאי סברא דהן הן עדי יחוד אלא העיקר הוא נתינת המעות לידה. זהו הנר' לקוצ"ד:

סימן כו

המאמר אשה ע"מ להכניסה לחופה לזמן פ' ואם ישא א"א עליה שמלבד שהוא עובר על השבועה ח"ע בקנס כו"ך, ובתוך הזמן הלך ונשא א"א, אם הוא עובר על חשבו' וחייב בקנס או לא:

תשובה. אין כאן לא איסור שבו' ולא חיוב קנס דכל עיקר כוונתו הוא אחר שיכניסה לחופה אבל כל עוד שלא כנסה מצי' לישא אשה, דייקא ל' עליה דקתני דהיי' אחר שישאנה לא ישא עליה. ועי' בתשו' הרשב"א הביאה מר"ן בב"י סוס"י רכ"ח:

סימן כז

נערה שזינתה בין באונס בין ברצון אין לה אלא יום א' לברכה כדן אלמנה ואין לתת לה ברכה כל ז' ומוכת עץ דינה כבתולה גמ' לכל דבריה ויש לה ברכה כל ז'. הרב גינת ורדים סי' יז:

סימן כח

ראובן שידך בתו קטנה בקנס ושבועה, אם יחזור ויטעון שהבת אינה רוצה מהו:

תשובה. ישאלו את פיה ואם אינה רוצה פטור מהקנס, ואע"פ שבידו למסרה למי שירצה מ"מ עיכובה עיכוב וכמ"ש בסוס"י נ"ו המאמר את הקטנה בין היא בין אביה יכולים לעכב. וגם מצד השבועה פטור הוא דאנוס הוא כיון שלא נתרצית. וכן מבואר בתשו' הגאונים וז"ל אין לאדם שבו' בדבר התלוי ביד אחר אפי' שהיה האחר ההוא בנו ובתו הקטנים או עבדו ושפחתו וכ"ש איש אחר שאינו ברשותו. ועי' הרמב"ם פ"ה מהל' שבועות שכל שנשבע על אחרים שיעשו כו"ך אפי' אם הם בניו ואשתו אינו חייב בשבו' ע"ש. (אמ"ה כן פסק מור"ם ז"ל בפשיטות באה"ע סי' ק' ס"ו וע"ש בח"מ סקט"ו שאפי' ח"ע ע"ד שפסק מר"ן ז"ל שם כדרך חכמי ספרד פטור דאנוס הוא וכ"כ הרמ"ע מפאנו ז"ל סי' פ"א ועי' מהר"מ אלשיך סי' ל'. משבי"ר גר' בן הרב המחבר זלה"ה):

פמן כט

עיר קטנה דלית בה עשרה אם הברכות מעכבות מלהנשא או לא:

תשובה. דעת מהרא"י דיכולה לינשא ומר"ן דחה דבריו. וגר' דיכול לישא ע"ד כשילך למ"א הוא ואשתו שיברך ו' ברכות וכמ"ש בס"י ג"ה ס"ג.

סימן לג

מי ששידך אשה ובא חב"י ולקחה אם יש בו משום עני המהפך בחררה :

תשובה. זה ימים נסתפקתי בזה, ועכשיו נ"ל דאין בו דין עני המהפך בחררה, אבל תרעומת יש לו עליו, וכן מוכח מההיא דהאומר לחב"י צא וקדש לי אשה והלך וקדשה לעצמו ואיתא בגמ' דמה שעשה עשוי אלא שנהג בו מנהג רמאות, משמע דרשע לא מיקרי. ויש לדחות דשמא התם שאני כיון שלא דיבר עמה מעולם לינשא לו אבל היכא ששידך איכא למי' דהבא בגבולו רשע מיקרי. ומ"מ נר' דאין לו עליו אלא תרעומת. ושו"ר בס' הלק"ט ח"ב סי' רפ"ו שדעתו כן אלא שכתב שמהר"מ מינץ סי' צ"ח סובר דגרע מההיא דעני המהפך בחררה :

סימן לד

מדי עוברי על הספר הנז' (ס' הלק"ט) והייתי מטייל בו ארוכות וקצרות ראיתי להרב הנז' שנשאל במקדש את האשה בבשר סתם ונמצא שהוא נבילה אי הוי מקח טעות, והשיב דמדברי התוס' פ"ב דקידושין ד"ה המקדש בערלה דכיון שהאשה סבורה שיש לה ליהנות דרך הנאתה ואינו כן לא סמכה דעתה ה"נ בנ"ד איכא למי' דכיון דסבורה שיכולה לאוכלו וצריך למוכרו הוי מקח טעות. ושוב דחה וז"ל ויש לדחות דליהנות שלא כדרך הנאתה לא שכיחא ע"כ. ונר' דר"ל דלא שכיחא שלא תתרחצ ליהנות שלא כדרך הנאתה דעל הרוב ניחא להו ליהנות בכל מידי הנאה באיזה אופן שתהיה זמשה"ה לא חשיב מקח טעות. ואיני רואה מקום לדחיה זו שהרי אין לך מקח טעות גדול מזה שהיא סבורה שזה הבשר כסתם בשר שהוא מותר באכילה וזה אסור, והרי מצינו שאפי' אם קדשה בכסף ונמצא של זהב שהוא למעליותא ורובא דאינשי ניחא להו בשל זהב יותר משל כסף ועכ"ז לא אזלי בתר רובא דאינשי אלא בתר דעתה שאם אמרה אין רצונה אלא בשל כסף אינה מקו' וכן אם קידשה בכוס של יין ונמצא של דבר שהוא למעליותא אזלי בתר דעתה כ"ש בזה דרובא דאינשי לא ניחא להו כ"א בבשר הראוי לאכילה ועי' בס' ל"ח כ"ג וכו'. ומ"ש מר"ן בס' כ"ח סכ"א המקדש באיסורי הנאה דרבנן מקודשת, התם מייירי שהכירה בהם שהם איסורי הנאה ועכ"ז ניחא לה להתקדש בהו ולזה אשמועי' דאם הם איסורי הנאה דרבנן מקו' ואם הם אסורים מדאורי' אינה מקו', אבל אם לא ידעה והכירה בהם שהם איסורי הנאה הגם שאינם כ"א מדרבנן אינה מקו' וזה פשוט :

סימן לה

המגרש את אשתו ונתייחד עמה בעדים ואומר שלא בא עליה ורוצה להתזירה אם צריכה ברכת

אירוסין וז' ברכות או לא :

תשובה. לכאן נר' דצריך, אלא שראיתי להרדב"ז ז"ל בחדשות סי' תקס"ח דאינה צריכה

ודוקא אם יכנוס ע"ד שלא לברך אסור לדעת הב"י אבל כשכונס ע"ד לברך כשיהיו עשרה או כשילך למ"א בזה יודה :

סימן ל

נשא אשה בחזקת בעולה ומצאה בתולה אם יש לברך כל ז' וז"ב או יום א' דוקא :

תשובה. הרב אדמ"ק ח"ב סי' ד' נשאל בזה והשיב דמתוך דברי הר"ן שכתב וה"ט שמברכין לבתולה שנשאת לאלמון ז' וכו' משום דאלמון גמי כשנשוא בתולה שמח טפי וכו', ה"נ בנ"ד שמצאה בתולה דאית ליה שמחה טפי א"כ מ"ל נשאה בחזקת בעולה ומצאה בתולה הכל הולך אחר שמחת הלב של חתן והא אית ליה שמחה טפי ואין בין זה לזה כלום וזה ראיה שאין עליה תשובה עכ"ל. ומדברי הרב ב"ח נר' שחולק בזה ע"ע במ"ש על דברי הטור בס' ס"ד יע"ש ויש להשיב על דבריו כאשר יר' המעיין ולזה נוטה דעת הרב ח"מ יע"ש בס' ס"ד ס"ב ומיהו דעת הב"ש שם כדעת הב"ח וכיון דבמחלוקת שנויה אין לברך דספק ברכות להקל :

סימן לא

מחזיר גרושתו אם צריכין לברך ז"ב בסעודה ראשונה או לא :

תשובה. מנהגנו שלא לברך ומיהו הרד"א שער ט' בשם הר"ף כתב לברך והרב גו"ר כלל א' סי' טו"ב בשם הרדב"ז כתב שא"ץ לברך. ועי' בס' ס"ד סי' מוכח משם דמחזיר גרושתו אין בה שמחה כלל ועי' במבי"ט ח"א סי' ס"ד. גם מדברי מהריק"ש ז"ל בא"ח סי' תצ"ג שהתיר להחזיר גרושתו בימים שבין פסח לעצרת מטעם שאין בה שמחה מוכח כדעת גו"ר בשם הרדב"ז וכן עיקר. שו"ר שכ"כ מהריק"ש ז"ל באה"ע סי' ס"ג בשם הרדב"ז ז"ל :

סימן לב

אם יש לברך ברכת אשר ברא בלא ברכת המזון :

תשובה. המנהג בכאן לברך ברכת אשר ברא אפי' בלא ברה"מ שאפי' שתו מעט מים שרופים ואכלו קצת בלי נטילה מברכין אותה, ולא ידעתי מהיכן יצא להם זה, דמדברי מר"ן סי' ס"ב ס"ד מוכח דאין אומרים אותה אלא אחר ברה"מ שכתב אבל כשאין אומרים אחר ברה"מ אלא ברכת אשר ברא (ר"ל כגון דליכא פנים חדשות) אינו צריך עשרה ע"כ אלמא דאין אומרים אותה אלא אחר ברה"מ. ובדוחק י"ל דכיון דברכת אשר ברא אינה נקראת ברכת חתנים כמ"ש הרב ח"מ ולזה אינה צריכה פנים חדשות ואינה צריכה עשרה א"כ אפי' בלא ברכת מזון רשאי לאומרה. ומר"ן דנקט אחר ברה"מ לאו דוקא ואורחא דמילתא נקט. ומ"מ הנכון שלא לברך :